

РЕШЕНИЕ

№ 1395

гр. Пловдив, 15.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, XIV СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Анна Ив. Иванова

Членове: Иван Ал. Анастасов

Цвета Б. Борисова

при участието на секретаря Валентина П. Василева
като разгледа докладваното от Иван Ал. Анастасов Въззивно гражданско дело № 20235300501772 по описа за 2023 година

Производството по настоящето дело е образувано по въззивна жалба от О. А. П. против решение № 1022/09.03.2023г. по гр.д.№ 2014/2022г. на ПдРС, ХХІІІ гр.с., с което са отхвърлени предявените от него против „УниКредит Булбанк“ АД иски за това да бъде признато за установено, че не дължи на банката сумата от общо 25462,65 лева, от които: главница в размер от 18452,15 лева, законна лихва в размер от 476,68 лева за периода 11.03.2020 г.- 26.06.2020 г., неолихвяеми вземания в размер от 1552,64 лева, присъдени разноси в размер от 1396,20 лева, разноси по изпълнителното дело в размер от 996,10 лева и такси по Тарифата към ЗЧСИ, дължими към 26.06.2020г., в размер от 2517,12 лева. Във въззивната жалба се сочи, че обжалваното решение е неправилно и незаконосъобразно. РС погрешно приел, че отговорността на жалбоподателя, в качеството му на поръчител, не е отпаднала след изтичане на 6-месечния срок по чл. 147 ЗЗД. Соочи се също така, че основният длъжник – кредитополучател по договора с „УниКредит Булбанк“ АД- „Вижън гард“ ООД, било обявено в несъстоятелност, вземанията на банката били приети за събиране и след изчерпване на масата на несъстоятелността това дружество с решение от 24.11.2022г. било заличено. По силата на чл. 739, ал. 2 ТЗ със заличаване на длъжника били погасили всички вземания от него и доколкото задължението на жалбоподателя се явявало акцесорно и то също било погасено. Тези обстоятелства не били отчетени от РС и съответно било постановено погрешно решение. Иск се отмяна на обжалваното решение и уважаване на отрицателно установителния иск.

От „УниКредит Булбанк“ АД е подаден отговор на въззивната жалба, с който се поддържа, че обжалваното решение е правилно и законосъобразно. Акцентира се на това, че жалбоподателят не бил поръчител по договора за кредит, а солидарен длъжник. Изложени са доводи относно разликите между двете качества и последиците от това.

ПОС, XIV гр.с., като се запозна с материалите по делото, намира следното:

Производството по гр.д.№ 2014/2022г. на ПдРС, XXIII гр.с. е образувано по искова молба от О. А. П. против „Уникредит Булбанк“ АД, с която са предявени обективно съединени установителни искове за приемане за установено, че ищецът не дължи на ответника горепосочените суми, вземанията за които произтичат от договор за банков кредит № 0068/359/07112014 от 07.11.2014г., по силата на който ответното дружество предоставило кредит за оборотни средства на „Вижън Гард“ООД. На 02.03.2018г. между страните по договора бил подписан анекс, като бил уговорен краен срок за погасяване на главницата – 02.03.2019г.. О. П. подписал договора като солидарен длъжник, но доколкото пълният размер на кредита бил усвоен от кредитополучателят, в действителност той имал качеството на поръчител, обезпечавайки вземанията на кредитодателя, без да се е създадължил с кредитополучателя. Поради това счита, че спрямо него са приложими правилата за поръчителството, включително и разпоредбата на чл. 147, ал. 1 от ЗЗД. В тази връзка твърди, че шестмесечният срок за предявяване на иск против длъжника е изтекъл на 03.09.2019г., без да са били предприети съответни действия от кредитора. Счита, че доколкото този срок е преклузивен, то и самото поръчителство се е прекратило с изтичането му. На следващо място сочи, че с Решение № 260379 от 06.10.2021 г. по т.д. № 476/2020г. на ПОС кредитополучателят „Вижън гард“ООД бил обявен в несъстоятелност. Вземането на „УниКредит Булбанк“АД било включено в списъка с приетите вземания по чл.693 от ТЗ и на основание чл.638, ал.4 от ТЗ спряното изпълнително дело № 868/2020г., образувано по издаден в полза на банката изпълнителен лист, следвало да бъде прекратено.

От „УниКредит Булбанк“АД е подаден отговор на исковата молба, с който искът на първо място е оспорен като недопустим, тъй като оспорването на вземането след влизане в сила на заповедта за изпълнение е преклудирано. На следващо място исковете се оспорват като неоснователни, като се твърди, че видно от представения договор за кредит, анекс и общи условия към него, О. П. се е задължил като солидарен длъжник и поради това шестмесечният срок по чл.147, ал. 1 от ЗЗД не бил приложим по отношение на него.

С исковата молба е представено заверено копие от договор за банков кредит-овърдрафт № 0088/359/07112014/07.11.2014г., по силата на който „УниКредит Булбанк“АД е предоставило на кредитополучателя „Вижън гард“ ООД банков кредит в размер от 20000 лева с краен срок на погасяване 07.11.2015г.. С последващи анекси срокът за погасяване на сумата по кредита се удължава, като с последния анекс от 02.03.2018г. е определен краен срок на 02.03.2019г.. Договорът е подписан от жалбоподателя в качеството на трето задължено лице- „солидарен длъжник“. В т.8.3 от договора е записано, че вземанията на кредитодателя се обезпечават със залог по реда на Закона за договорите за финансови обезпечения върху всички вземания- настоящи и бъдещи, на кредитополучателя и на третите задължени лица по всички сметки в национална и чуждестранна валута, на които са титуляри в „УниКредит Булбанк“АД. Тази клауза и клаузите по т.13 и по- конкретно т.13.1.1 придават на жалбоподателя качеството на обезпечител по смисъла на чл.2, ал.1 от ЗДФО, обезпечаващ вземанията на банката- кредитор с наличностите по банковите си сметки в същата банка, но не и с друго свое имущество. С това обаче не се изчерпва участието му в правоотношението по сключения договор за банков кредит, тъй като в т.17.3.3, изр.2 от договора е предвидено, че „Кредиторът се снабдява с изпълнителен лист по извлечение от счетоводните си книги и пристъпи към удовлетворяване на вземанията си чрез принудително изпълнение върху имуществото, предоставено като обезпечение, съответно върху цялото имущество на кредитополучателяи/или третите задължени лица по законоустановения ред“. Очевидно е при това, че отговорността на солидарните длъжници спрямо кредитора не се ограничава до размер на дадения от тях залог, а те отговарят с цялото си имущество.

С оглед заявените от страните доводи относно приложимостта в отношенията им на разпоредбата на чл.147 от ЗЗД би следвало да се извърши преценка относно правното естество на облигационното правоотношение между тях и по- конкретно, дали същото се характеризира като такова по договор за встъпване в дълг по чл.101 от ЗЗД или по договор за поръчителство. Както се сочи и в мотивите към Решение № 213 от 06.01.2017 г. по гр. д.

№ 5864/2015 г., IV г.о. на ВКС, „Солидарна отговорност „по принцип“ не съществува и страната, която се позовава на такава, следва да я установи и докаже основанието за възникването ѝ. Солидарната отговорност е налице във всички случаи, когато кредиторът има възможност да изисква от всеки от длъжниците цялото си вземане, като изпълнението на един погасява дълга и освобождава всички длъжници (чл. 122 ЗЗД). Общите правила, уредени в чл. 121-127 ЗЗД, са приложими за всички случаи, когато е налице пасивна солидарност, стига нещо друго да не е уговорено. Разликите се следват, както от изрично съдържащите се в този смисъл уговорки, така и от основанието за възникване на солидарността. Съдът трябва да установи вида на солидарната отговорност, според основанията за нейното възникване, за да определи спецификата на конкретните облигационни отношения“. Основната разлика между встъпването в дълг и поръчителството се изразява в това, че в първата хипотеза встъпващият в дълг придобива качеството на солидарен длъжник, който отговаря за поетото задължение като за свое, а при поръчителството поръчителят отговаря за чуждо задължение.

Във връзка с горното следва да се има предвид, че кредиторът „УниКредит Булбанк“ АД се е снабдил с изпълнителен лист за вземанията си по Договор за банков кредит- овърдрафт № 0088/359/07112014/07.11.2014г. по реда на чл.417 от ГПК, като по подаденото от него заявление по приложеното ч.гр.д.№ 3931/2020г. на ПдРС, X гр.с. са издадени заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист съответно от 13.03.2020г. и 16.03.2020г.. Заповедта за незабавно изпълнение е връчена лично на жалбоподателя на 13.07.2020г., като приложение към покана за доброволно изпълнение изх.№ 38091/12.06.2020г. изп.дело № 868/2020г. на ЧСИ К. П. / л.60 по ч.гр.д.№ 3931/2020г. на ПдРС, X гр.с./. В срока по чл.414, ал.2 от ГПК не е подадено възражение против заповедта, поради което би могла да намери приложение разпоредбата на чл.424, ал.1 от ГПК, съгласно която длъжникът може да оспори вземането по исков ред, когато се намерят новооткрити обстоятелства или нови писмени доказателства от съществено значение за делото, които не са могли да му бъдат известни до изтичането на срока за подаване на възражението или с които не е могъл да се снабди в същия срок. В случая обстоятелството, на което се основават доводите на жалбоподателя за недължимост на процесните суми е подписването на Анекс № 8/02.03.2018г. към договора за банков кредит- овърдрафт, с който е определен краен срок за погасяване на задълженията на кредитополучателя на 02.03.2019г.. Не е вярно твърдението в исковата молба, че О. П. не е страна по този анекс и не е дал съгласие за продължаване на срока на договора. Анексът, видно от завереното копие от същия на л.22 по ч.гр.д.№ 3931/2020г. на ПдРС, X гр.с., е подписан от него и като законен представител на „Вижън гард“ООД, и в лично качество, като солидарен длъжник. Следователно горепосоченото обстоятелство, както и доказателството за него, са му били известни още към 02.03.2018г., а и към 14.08.2020г., когато е изтекъл срокът за подаване на възражение по чл.414 от ГПК. Освен това, както се твърди и в исковата молба, шестмесечният срок по чл.147, ал.1, изр.1 от ЗЗД следва да е изтекъл на 03.09.2019г.. Анексът е съставен в четири екземпляра, два от които е получил жалбоподателят. Следователно, тъй като не са налице предпоставките по чл.424, ал.1 от ГПК жалбоподателят не може да реализира защита по този ред. Както се сочи и в мотивите към Определение № 480 от 27.07.2010 г. на ВКС по ч. гр. д. № 221/2010 г., IV г. о., ГК, „Ако длъжникът не възрази в срок, заповедта влиза в сила и на практика се получава ефект, близък до силата на присъдено нещо, защото единствената възможност за оспорване на самото вземане са основанията по иска с правно основание чл. 424 ГПК“.

Съгласно чл.439, ал.1 и ал.2 от ГПК, длъжникът може да оспори чрез иск изпълнението, като искът може да се основава само на факти, настъпили след приключването на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание. В конкретния случай производството, в което е издадено изпълнителното основание, е приключило на 14.08.2020г., когато е изтекъл срокът за подаване на възражение по чл.414 от ГПК. В молба за уточнение на исковата молба от 04.04.2023г. на л.17 и сл. от гр.д.№ 2014/2022г. на ПдРС, XXIII гр.с. са развити доводи за това, че с откриване с решение от 10.02.2021г. на производство по несъстоятелност по отношение на

главния длъжник „Вижън гард“ООД и съобразно с разпоредбата на чл.638, ал.6 от ТЗ е възникнало основание за прекратяване на производството по изп.дело № 868/2020г. на ЧСИ К. П., образувано по издадения по ч.гр.д.№ 3931/2020г. на ПдРС, Х гр.с. изпълнителен лист. Освен това, както беше посочено по- горе, във въззивната жалба, по която е образувано настоящето дело, се сочи, че след изчерпване на масата на несъстоятелността, с решение от 24.11.2022г. дружеството- кредитополучател било заличено, по силата на чл. 739, ал. 2 от ТЗ със заличаване на длъжника били погасили всички вземания от него и доколкото задължението на жалбоподателя се явявало акцесорно и то също било погасено. Тъй като отговорността на жалбоподателя, в качеството му на поръчител по договора за кредит, била отпаднала още на 03.09.2019г., то вземанията на банката по Договор за банков кредит- овърдрафт № 0088/359/07112014/07.11.2014г. не били обезпечени от трети лица по смисъла на чл.739, ал.2 от ТЗ.

Съгласно чл.739, ал.2 от ТЗ, неудовлетворените в производството по несъстоятелност вземания се погасяват, но не и когато те са обезпечени с предоставени от трети лица обезпечения. Именно поради така въведеното изключение от правилото, че неудовлетворените вземания на кредиторите се погасяват, отново се поставя въпросът, дали жалбоподателят е подписал договора за кредит в качеството на поръчител и съответно- дали отговорността му е отпаднала. Директен отговор на тези въпроси дава клаузата по т.16.3 от договора за кредит- овърдрафт, съгласно която кредитополучателят и солидарните длъжници сключват договора в качеството си на главен и солидарни длъжници, „които на основание чл.101 от Закона за задълженията и договорите и при условията на чл.121- 127 от Закона за задълженията и договорите встъпват в изпълнението на задълженията на кредитополучателя“. Само по себе си обстоятелството, че солидарните длъжници не са усвоили никакви суми по договора за кредит- овърдрафт, не им придава качеството на поръчители. В този смисъл е Определение № 50361 от 6.07.2023 г. на ВКС по т. д. № 997/2022 г., II т. о., в което се сочи, че „чрез фигурата на встъпване в дълг на основание т. 16. 3 от процесния договор, ответниците макар да не са кредитополучатели по банковия кредит (не са имали достъп и възможност да се разпореждат с предоставените по кредита средства) са поели задължението да отговарят като кредитополучателя - за всички негови задължения, като за свои (като съдължници) и при условията на солидарна отговорност с кредитополучателя“. При това, както се сочи и в мотивите към Решение № 60119 от 23.12.2021 г. на ВКС по т. д. № 1024/2020 г., I т.о., следва да се отчете и обстоятелството, че по силата на т.13 солидарните длъжници са поели задължения, „типични за кредитополучателя- за учредяване на обезпечения на вземанията на кредитора“. Ето защо, категорично следва да се приеме, че жалбоподателят няма качеството на поръчител за вземанията по договора за кредит, а дължи солидарно с кредитополучателя изпълнението им на самостоятелно, не акцесорно основание, а именно на основание на извършеното от него встъпване в дълг по чл.101 от ЗЗД.

На база на наличните по делото доказателства не може да се направи обоснована преценка относно това доколко договореното обезпечение по т.13 от договора за кредит- залог по реда на Закона за договорите за финансови обезпечения върху всички вземания- настоящи и бъдещи, на кредитополучателя и на третите задължени лица по всички сметки в банката- кредитодател, има някаква практическа полза. По- съществено обаче е това, че като не е налице поръчителство и ако не е дадено друго обезпечение от трето лице, то на основание чл.739, ал.2 от ТЗ с изчерпване на масата на несъстоятелността и заличаване на „Вижън гард“ООД неудовлетворените в производството по несъстоятелност вземания следва да се считат за погасени. Става дума обаче единствено за вземанията от „Вижън гард“ООД, но не и за вземанията от солидарните длъжници, отговарящи за цялото задължение към банката на основание на договора за встъпване в дълг. Погасяването на вземанията на кредитора в производството по несъстоятелност няма действие спрямо солидарните длъжници, отговарящи за изпълнение на поетите от главния длъжник задължения спрямо кредитора на самостоятелно основание. В идентичен смисъл са Решение № 194 от 1.02.2018 г. на ВКС по т. д. № 84/2017г., II т. о., ТК и Решение № 207 от 12.02.2018 г. на ВКС по т. д. № 1100/2017 г., I т. о., ТК, макар в тях да е разгледана друга хипотеза на

пасивна солидарност между търговец в несъстоятелност и други субекти. В мотивите към първото решение се сочи следното: „Предвид самостоятелния характер на менителничното поръчителство, обуславящ възможност за поемателя да упражни правата си по ефекта срещу солидарно задължените лица, задължението на авалиста не може да се счита за отпаднало или погасено нито с непредявяване на вземането, основано на менителничния документ, имащ единствено гаранционна функция, нито с последващото изгубване на правосубектността на издателя“. Встъпилият в дълг солидарен длъжник, е задължен спрямо кредитора на самостоятелно основание и последният не може да бъде лишен от възможността да търси от него неудовлетворените си в производството по несъстоятелност вземания.

В обобщение на горното съдът намира, че са неоснователно както твърдението на жалбоподателя, че има качеството на поръчител по договора за банков кредит- овърдрафт, така и доводите му за недължимост на процесните вземания, изведени от твърдението за заличаване на „Вижън гард“ООД. Съответно- обжалваното решение ще следва да бъде потвърдено изцяло.

Предвид гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1022/09.03.2023г. по гр.д.№ 2014/2022г. на ПдРС, ХХІІІ гр.с., с което са отхвърлени предявените от О. А. П. искове против „УниКредит Булбанк“АД за това да бъде признато за установено, че той не дължи на банката сумата от общо 25462,65 лева, от които: главница в размер от 18452,15 лева, законна лихва в размер от 476,68 лева за периода 11.03.2020 г.- 26.06.2020 г., неолихвяеми вземания в размер от 1552,64 лева, присъдени разноси в размер от 1396,20 лева, разноси по изпълнителното дело в размер от 996,10 лева и такси по Тарифата към ЗЧСИ, дължими към 26.06.2020г., в размер от 2517,12 лева.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____